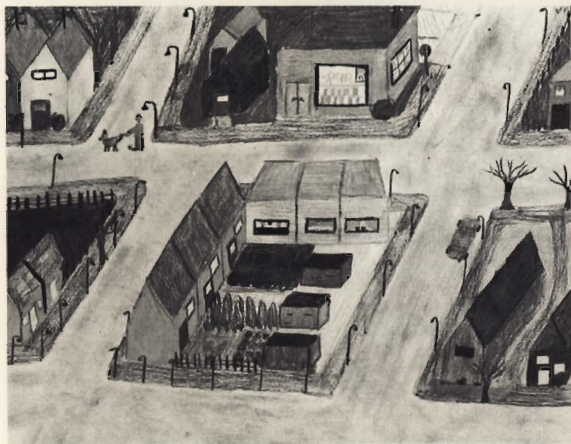


Van boven gezien

De kinderen leren over het overzichtelijke beeld van een hoog standpunt; ruimtelijk tekenen, verhoudingen en richting



Vanuit de toren gezien, 12 jaar



Vanuit de toren gezien, 12 jaar

onderwerp

huizen en straten
vanuit de toren

techniek

kleurpotlood

formaat

± 25 × 32 cm

Toelichting

Het gaat in deze les over het bewust toepassen van een hoog standpunt met de consequenties die daaraan verbonden zijn. Dit vraagt om een nogal rationele benadering. Het (letterlijk) overzichtelijke beeld veronderstelt inzicht en begrip. Dit begrippelijk gedeelte is reeds nadrukkelijk aan de orde gekomen in les 2 van *Vorm* (blz. 38). Hier is het, juist vanwege het gevaar dat de les te verstandelijk wordt, goed om de concrete situatie te ervaren door zelf op de toren te gaan kijken (zie begeleiding).

Alles draait om het standpunt, de positie van de kijker. Deze positie is lager dan in les 1, maar op een toren of hoge flat-galerij staan we toch nog hoog boven alle dingen en zien we dus de bovenkanten. Bovendien kijken we nu schuin omlaag. Hierdoor komt er een accent te liggen op de ruimtelijkheid van de vormen, waardoor je de bovenkanten én de zijkanten ziet. Juist over hoe je deze dingen ziet in relatie met je standpunt, daar gaat het nu om. Andere aspecten die zeker naar voren komen zijn de onderlinge verhoudingen tussen de huizen, straten, bomen, auto's, tuinhekken en de diverse richtingen waarin de dingen staan. Zowel horizontaal (het verloop van de evenwijdige straten) als verticaal (iets wat rechtop staat blijft rechtop, ook al kijk je er van bovenaf op).

Begeleiding

Het leukste begin van deze les zou zijn het samen beklimmen van een toren, bijv. een kerktoeren. Een hoge flat voldoet natuurlijk ook.

We nemen schetspapier en potlood mee. Wat kun je ver kijken en wat zie je veel. Hiermee is direct het eerste probleem gesignaleerd. Je kunt toch niet alles tekenen wat je ziet. We spreken af dat we sterk omlaag kijken en slechts een gedeelte nemen van het totaal. Met een zoekertje kun je heel mooi een

beperkt, aan vier zijden afgesneden beeld bepalen. We nemen enkele huizenblokken of een kruispunt met huizen en tuinen er omheen. We kijken goed hoe de dingen eruit zien vanaf deze plaats. De kinderen maken ter plaatse een eenvoudig schetsje, zonder details; die komen pas later. We wijzen op het verschijnsel dat verticale dingen verticaal blijven, ook vanuit een toren gezien.

Terug in de klas nemen de kinderen met potlood dunnetjes de situatie over van het schetsje. Een beetje veranderen en toevoegen mag, het gaat niet om een natuurgetrouwe afbeelding. Indien nodig tekent de leerkracht op het bord nog enkele voorbeelden van ruimtelijke oplossingen voor het weergeven van 'blokvormen' (zie blz. 38 in *Vorm*). Alle evenwijdige lijnen worden gewoon evenwijdig getekend; perspectivische verschijnselen als het naar elkaar toelopen van lijnen, laten we met opzet buiten beschouwing. Als er geen mogelijkheid bestaat om met de kinderen daadwerkelijk een hoog standpunt op te zoeken, kan de les toch slagen. Enig illustratiemateriaal en wat meer hulp op het bord zijn dan wel noodzakelijk.

Een erg leuke evaluatie is het 'controleren' van de tekeningen op de plaats waar de schetsjes zijn gemaakt. Zie je meer of minder van elk onderdeel en kloppen de overlappingsen? (huis t.o.v. straat).

onderwerp

rivierboten vanaf
de brug gezien

techniek

houtschool,
Siberisch krijt

formaat

25 x 32 cm

Andere opdracht

Vanaf de brug over de rivier zien we de grote boten onder ons doorvaren.

We tekenen enkele schepen waarbij we dus óp het dek (soms ook erin) en óp de stuurhut kunnen kijken.

Houtschool en Siberisch krijt zijn geschikt om de geteerde schepen weer te geven. Zwart en wit oliepastelkrijt kan ook.



Van de brug af gezien, 10-11 jaar